

Coussée & Goris

Leegte bouwen

Twintig jaar na de oprichting van hun kantoor en tien jaar nadat ze de Prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor Architectuur en Vormgeving kregen, halen Ralf Coussée en Klaas Goris de opdracht binnen voor de bouw van de stadsbibliotheek De Krook in Gent. Ze werken hiervoor samen met RCR architects (Pritzker Prijs 2017). De architecten zoeken in hun taal naar eenvoud en grote constructieve precisie, de hand van de ontwerper blijft altijd zichtbaar. Essentieel voor de slaagkansen van hun projecten is een positionering tussen menselijke en materiële dimensie.

Recente realisaties zoals de kunstgalerie Zeno X in Antwerpen, het crematorium van Holsbeek of het bezoekerscentrum van het Zwin, maar ook de tentoonstelling 'Natura Naturans' van vorig jaar, die een overzicht gaf van hun werk, benadrukken hoe belangrijk de natuur is, de inspiratie die ze halen bij hedendaagse kunstenaars en het idee dat het geraamte het project draagt.

Hoe pakt u de soms tegenstrijdige dimensies van een project aan?

Klaas Goris : Wat ons vooral interesseert, is de kracht die de architectuur aan de omgeving kan geven, of dat nu een stedelijke omgeving of de natuur is. Dat gaat verder dan het ontwerp, dan de structuur. Architectuur moet iets kunnen betekenen, een relatie hebben met de omgeving waarin ze wordt neergezet. Dit vertrekt vanuit het, niet altijd evidente, principe dat architectuur een meerwaarde kan en moet zijn voor de omgeving waarin ze komt te staan. Wij zijn dus altijd op zoek naar voorstellen en ontwerpen die een dergelijke realisatie mogelijk maken. Zo beginnen we nooit aan een gevangenisproject, tenzij we het debat willen beginnen over de betekenis die een dergelijk gebouw kan hebben.

Op dit moment werken we vooral aan overheidsprojecten. We begonnen met eerder beperkte bouwprojecten, maar na 2006 en

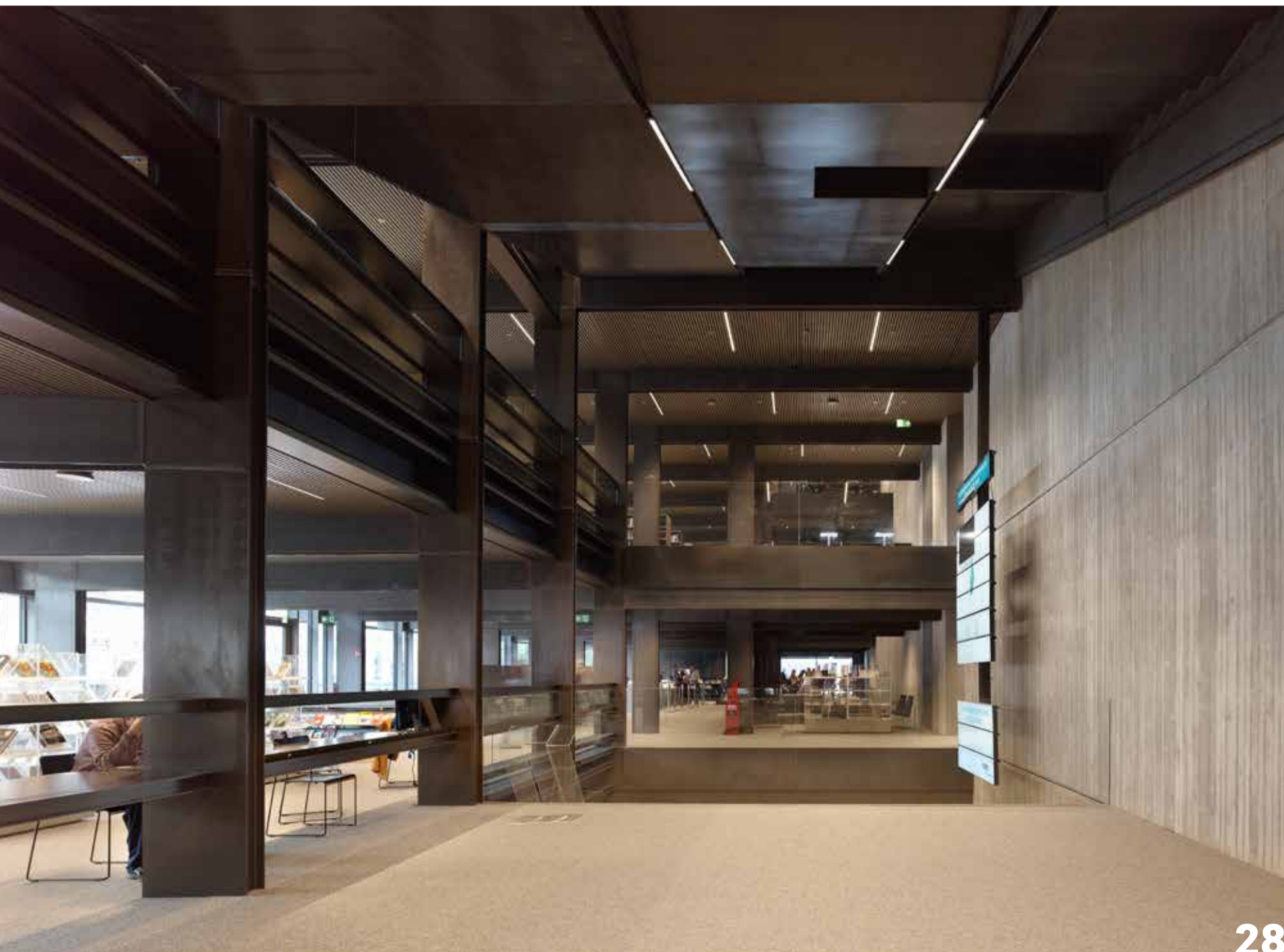
de publicatie van onze eerste monografie haalden we steeds grotere projecten binnen. Het volgende project dat gerealiseerd zal worden, is de elektriciteitscentrale van Zwevegem, waaraan we in 2003 begonnen in een samenwerking met RCR Architects. Wat ons betreft is dit een langverwacht project. Dit renovatieproject is een mooi voorbeeld van wat ons interesseert, met andere woorden de plaats van de gebruiker in een nieuwe omgeving.

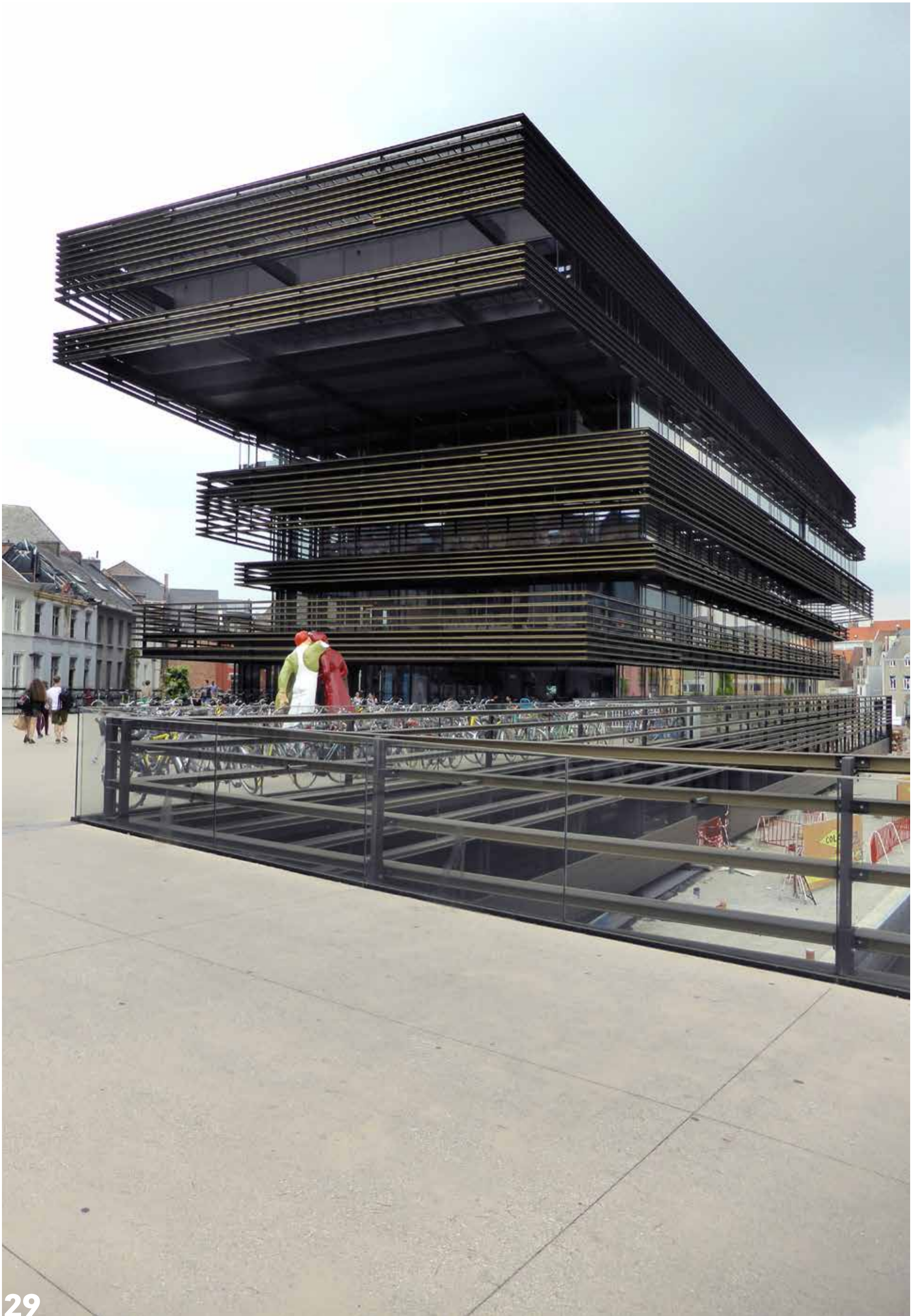
Hoe zit dat met de nieuwe bibliotheek?

Voor wat de nieuwe stadsbibliotheek van Gent betreft was de vraag naar de betekenis van het gebouw in het centrum van de stad voor ons primordiaal. Wij wilden een gebouw dat in een enkele fase werd gebouwd. Wij wilden de afwerkingsfase integreren in de raamstructuur. Op die manier verbeteren we de duurzaamheid van het gebouw.

In de levensduur van een gebouw is de bouwkost namelijk verwaarloosbaar klein in vergelijking met de kosten voor onderhoud en interieurinrichting. Er zijn geen plinten te vinden in de nieuwe bibliotheek, geen schilderingen, of toch heel weinig, en geen dure afwerking. Dat idee kregen we tijdens eerdere werven, toen we vaststelden dat het casco geraamte van een bouwproject vaak veel esthetischer was dan het eindresultaat.

« Het vak wordt steeds moeilijker, in die mate zelfs dat ik me afvraag of we nog mensen kunnen opleiden die voldoende bestand zijn tegen de nieuwe verplichtingen die op de architect wegen. De gebouwen worden hoogtechnologische producten, maar dan overdreven » - KG

Hoe heeft u de integratie ervan in de stad bepaald?

We werken al 25 jaar samen met ingenieur Guy Mouton. We zijn samen gegroeid. De leesbaarheid van een gebouw is een bezorgdheid die we delen. Het is de structuur van het gebouw en niet het detail dat onze initiële bedoelingen moet weerspiegelen. Die leesbaarheid past binnen een stedelijke omgeving met een geschiedenis. Het nieuwe gebouw voegt een laagje aan die lange geschiedenis toe en daar moet natuurlijk rekening mee worden gehouden. Gent is een middeleeuwse stad, maar toch zijn er maar weinig middeleeuwse constructies overgebleven. Die typisch middeleeuwse structuur zit in het stratenplan en de leegten. En daar hebben wij mee gewerkt. De bibliotheek is geen monoliet, maar een open gebouw waar de wind doorheen kan. Wij wilden een connectie met de leegte creëren. Een stedelijk landschap is geen gebouw, maar de leegte tussen de gebouwen.

Hoe verliep de samenwerking met RCR architects?

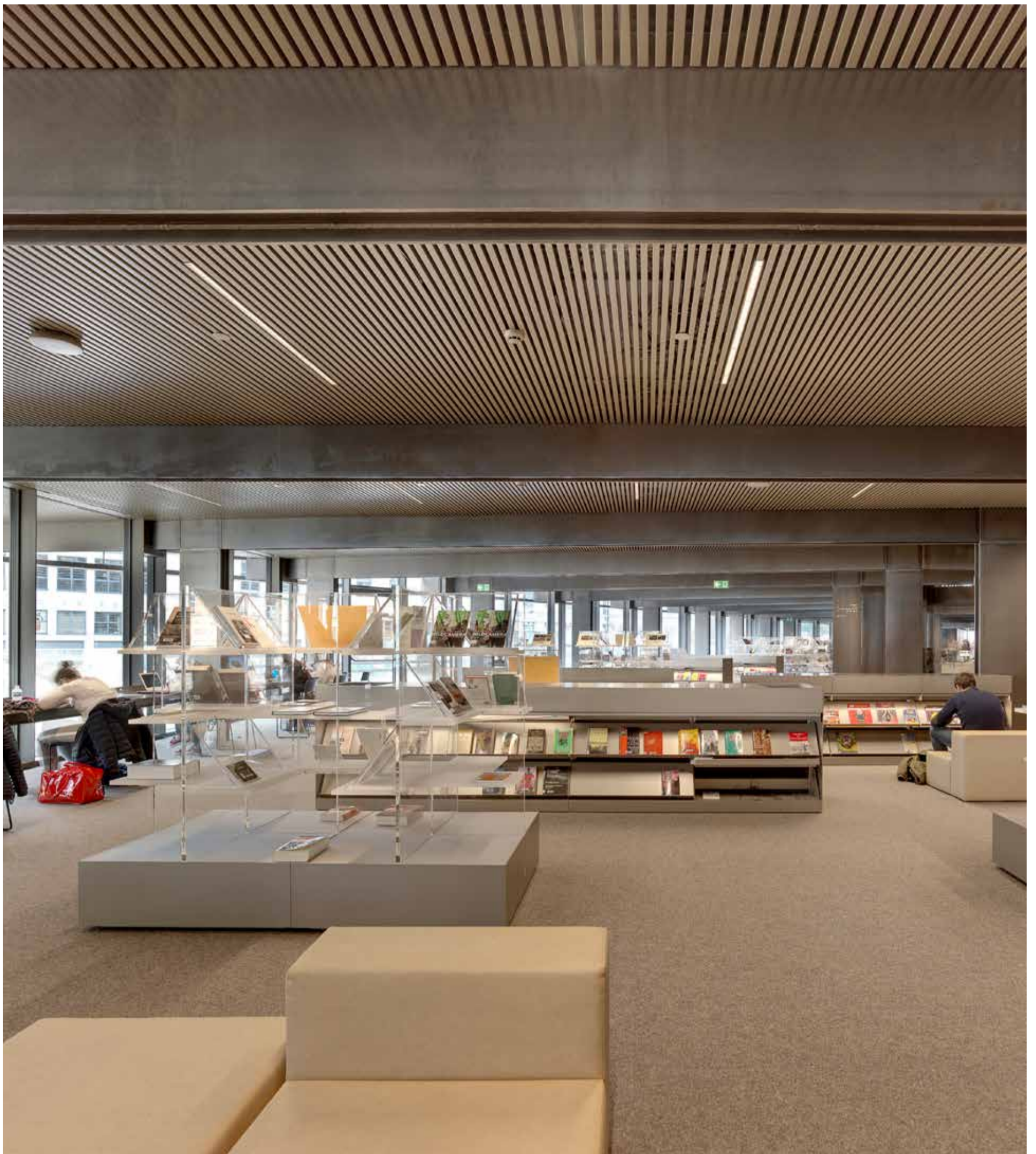
We hebben RCR architects omstreeks 1995 leren kennen tijdens een Europese wedstrijd, waarop we elk een prijs wonnen. We kwamen elkaar geregeld tegen, zonder dat we op professioneel vlak samenwerkten. Maar een gevoel van affiniteit was er wel, dus besloten we om na tien jaar samen deel te nemen aan de aanbesteding voor het

crematorium. Dat verliep goed, dus dienden we ook een voorstel in voor de bibliotheek en ronden we nu samen het project voor de elektriciteitscentrale af. Volgens ons is het echt mogelijk om onze visie op architectuur door samenwerking uit te diepen. We hebben elkaar heel vaak gesproken tijdens de ontwerpfase van de nieuwe bibliotheek, maar de oplossing van conceptuele problemen gebeurde meestal heel snel. Er is een goede synergie tussen ons. We werken bovendien ook vaak samen met kunstenaars, nu willen we bijvoorbeeld graag meedingen naar een museumproject, aangezien we voor het project Citroën niet weerhouden zijn.

Hoe heeft u rekening gehouden met de gebruikers?

De bibliotheek heeft niet de bedoeling een wetenschappelijk gebouw te zijn. Het is een ontmoetingsplek, een scharnier van de stad. Hier kan de gebruiker kennismaken met nieuwe ideeën, zich informeren, van gedachten wisselen. Het is een balkon op de stad. Het gebouw is helemaal van glas, de buitenstructuur vangt het licht en laat de lucht circuleren. Het gebouw is ook geplooid, waardoor de volledige lengte niet meteen te zien is. We wilden dat het vloeibaar was, zoals een rivier, zodat het een ontmoetingsplek in de stad kan worden. Er zal binnenkort trouwens een derde verbindingsbrug gebouwd worden, om de link met de stedelijke omgeving nog te versterken.

U staat ook in het onderwijs. Hoe stelt u het vak van architect voor aan uw studenten?

Het vak wordt steeds moeilijker, in die mate zelfs dat ik me afvraag of we nog mensen kunnen opleiden die voldoende bestand zijn tegen de nieuwe verplichtingen die op de architect wegen. Het wordt niet alleen moeilijker, maar ook steeds duurder. De gebouwen worden hoogtechnologische producten, maar dan overdreven. Er zijn minder regels nodig en meer bewustmaking, verbod zelfs, maar alleen als dat echt nodig is, met name over tewerkstelling en compositie van materialen. Op die manier kan de architect

zijn werk doen, dat wil zeggen de juiste antwoorden vinden, oplossingen uitwerken met natuurlijke materialen en milieuvriendelijk gebruik. Het is ondenkbaar dat er nog steeds in zo'n grote hoeveelheden pvc of polyurethaan geproduceerd kan worden. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen. Die producten zouden alleen nog gebruikt mogen worden in heel strikte omstandigheden, als er geen andere oplossing mogelijk is.

Interview door Nicolas Houyoux